

AMMATILLINEN KOULUTUS – OSAAMISEN TUNNISTAMISEN JA TUNNUSTAMISEN OHJE

1.8.2021

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Määräykset ja ohjeet 2021:5a

© Opetushallitus

Määräykset ja ohjeet 2021:5a

ISBN 978-952-13-6751-9 (pdf)

ISSN-L 1798-887X

ISSN 1798-8888 (pdf)

Taitto: Grano Oy

www.oph.fi

SISÄLTÖ

1	OSAAMISEN TUNNISTAMISEN JA TUNNUSTAMISEN YLEISET PERIAATTEET	5
1.1	Tunnustamisen pohjana olevat asiakirjat.	6
1.2	Osaamisen tunnustaminen sisällyttämällä	7
1.3	Osaamisen tunnustaminen arvioimalla osaamisen vastaavuus ja ajantasaisuus.	8
1.4	Aikaisemmin hankitun muun osaamisen tunnustaminen.	10
2	TUNNUSTAMISEEN LIITTYVIÄ ESIMERKKEJÄ.	11
3	ARVOSANAN MUUNTAMINEN.	14
4	OSAAMISEN TUNNUSTAMINEN VALMENTAVASSA KOULUTUKSESSA.	15
5	OHJEEN LIITTEET.	16
	Liite 1. Osaamisen tunnustaminen, ammatilliset perustutkinnot.	16
	Liite 2. Osaamisen tunnustaminen, ammatti- ja erikoisammattitutkinnot.	19
	Liite 3. Lukio-opintojen tunnustaminen.	21
	Liite 4. Yhteisten tutkinnon osien osa-alueiden tunnustaminen.	23

1 OSAAMISEN TUNNISTAMISEN JA TUNNUSTAMISEN YLEISET PERIAATTEET

Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on tunnistaa ja tunnustaa opiskelijan aiemmin hankittu osaaminen, joka vastaa suoritettavan tutkinnon tai koulutuksen perusteiden ammattitaitovaatimuksia tai osaamistavoitteita. Koulutuksen järjestäjä tunnistaa opiskelijan aiemmin hankkiman osaamisen laajasti ja monipuolisin menetelmin. Henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan kirjataan opiskelijan aiemmin hankittu osaaminen, joka liittyy suoritettavaan tutkintoon tai koulutukseen. Opiskelijan osaamisen hankkiminen suunnitellaan ottamalla huomioon aiemmin hankittu tunnistettu ja tunnustettu osaaminen.

Osaamisen tunnustaminen osaksi suoritettavaa tutkintoa tehdään opiskelijan esittämien asiakirjojen ja muiden selvitysten perusteella. Suoritettavaan tutkintoon voidaan tunnustaa ainoastaan kokonaisia tutkinnon osia tai yhteisten tutkinnon osien osa-alueita. Suoritettavan tutkinnon muodostuminen määrittelee sen, mitä opiskelijan aikaisempia suorituksia ja miten laajasti (osaamispisteinä) niitä voidaan tunnustaa. Osaamisen tunnustaminen voidaan tehdä kahdella tavalla:

- **sisällyttämällä** voimassa tai siirtymäajalla olevien tutkinnon perusteiden mukainen osaaminen osaksi suoritettavaa tutkintoa tai
- **arvioimalla osaamisen vastaavuus ja ajantasaisuus** sekä päättämällä osaamisen tunnustamisesta.

Arvioidessaan tunnustettavan tutkinnon osan soveltuvuutta tunnustettavaksi koulutuksen järjestäjä voi käyttää kansallista tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehystä. Viitekehystä käytetään tutkintojen ja koulutuksen sisältöjen ja tason määrittelyssä. Suoritettavaan tutkintoon tai koulutukseen voidaan tunnustaa saman tai korkeamman tason tutkinnon osia tutkinnon muodostumisen mukaisesti. Lisätietoja osoitteessa <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/tutkintojen-viitekehukset>

Koulutuksen järjestäjä kuvaa **tutkinto- tai koulutuskohtaisessa osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmassa**, miten osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen käytännössä tehdään. Koulutuksen järjestäjä tiedottaa opiskelijoille sekä osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen menettelytavoista että tutkinnon muodostumisen tarjoamista yksilöllisistä valinnan mahdollisuuksista. Koulutuksen järjestäjä ja opiskelija sopivat yksilöllisestä opinpolusta ja suoritettavista tutkinnon osista osana henkilökohtaistamista. Tunnistettu ja tunnustettu osaaminen sekä sovitut yksilölliset valinnat kirjataan henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan.

Pakollisten ammatillisten tutkinnon osien ja yhteisten tutkinnon osien osa-alueiden laajuudet ovat kaikille opiskelijoille samat, ja niiden sisällöt on määritelty tutkinnon perusteissa. Mikäli opiskelijalle on tehty päätös osaamistavoitteista poikkeamisesta yhteisten tutkinnon osien kohdalla, muuttaa se hänen kohdallaan pakollisten osa-alueiden laajuuksia. Jos valinnaitten tutkinnon osien ja osa-alueiden laajuudet vaihtelevat, koulutuksen järjestäjä ja opiskelija sopivat niiden laajuudesta henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman laadinnan yhteydessä.

Suoritettavan tutkinnon perusteissa on kahden tyyppisiä tutkinnon osia ja yhteisten tutkinnon osien osa-alueita:

- tutkinnon osat ja yhteisten tutkinnon osien osa-alueet, joiden sisältö on määritelty suoritettavan tutkinnon perusteissa
- tutkinnon osat ja yhteisten tutkinnon osien osa-alueet, joiden sisältöä ei ole määritelty suoritettavan tutkinnon perusteissa. Näitä voivat olla valinnaiset tutkinnon osat ja yhteisten tutkinnon osien valinnaiset osa-alueet.

Lukio-opintojen tunnustaminen tehdään liitteen 3 periaatteiden mukaisesti. Taulukossa mainitaan ainoastaan pakolliset lukio-opinnot. Lukio-opintoihin sisältyy valinnaisuutta, joka voidaan ottaa huomioon tunnustamisen yhteydessä. Taulukossa ei ole kuvattu lukio-opintojen tunnustamista valinnaisiin osa-alueisiin, koska ne vaihtelevat yksilöllisesti. Sisällön vastavuuden arviointia ei aina tarvita, kun lukio-opintoja tunnustetaan valinnaisiin osa-alueisiin. Tämä johtuu siitä, että valinnaiset osaamistavoitteet voivat olla tutkinnon perusteissa määrättyjä, koulutuksen järjestäjän päättämiä tai opiskelijan aiemmin hankkimaa osaamista, joka tukee perusteissa määrättyjä osaamistavoitteita.

Vaikka opiskelijan aiemmin suoritettussa tutkinnossa osaamisen arviointia on mukautettu tai ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista poikettu, voidaan tutkinnon osa tai yhteisten tutkinnon osan osa-alue tunnustaa sisällyttämällä tutkintoon. Tällöin todistuksen osaamisen tunnustamisen viitetietoihin tulee alkuperäinen merkintä osaamisen arvioinnin mukauttamisesta tai ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista poikkeamisesta. Tästä löytyy lisätietoja Opetushallituksen todistusmääräyksestä.

Koulutuksen järjestäjä tekee osaamisen tunnustamisesta hallinnollisen päätöksen. Tämä päätös voi olla myönteinen tai kielteinen. Opiskelijalla on oikeus pyytää arvioinnin tarkistamista arvioijalta (yhteisten tutkinnon osien osa-alueet) tai arvioijilta (ammattilliset tutkinnon osat) ja tarvittaessa arvioinnin oikaisua työelämätoimikunnalta. Päätökseen ei tarvita erillistä allekirjoitusta, jos tunnustamispäätös on laadittu asianhallintajärjestelmässä, josta voidaan luotettavasti varmistaa päätöksen ajankohta, päätöksentekijöiden identiteetti ja asiakirjojen alkuperäisyys.

Koulutuksen järjestäjä siirtää tai tallentaa tiedot tunnustetusta tutkinnon osasta tai yhteisten tutkintojen osien osa-alueista KOSKI-tietovarantoon sen mukaan, miten KOSKI-tietosisällöistä on ohjeistettu. Todistukseen merkittävät osaamisen tunnustamiseen liittyvät tiedot saattavat poiketa joiltain osin siitä, miten vastaavat tiedot siirretään KOSKI-tietovarantoon tai näytetään siellä.

1.1 Tunnustamisen pohjana olevat asiakirjat

Kun koulutuksen järjestäjä tunnustaa osaamista, tunnustamisen pohjana olevien asiakirjojen ja muiden selvitysten tulee täyttää seuraavat vaatimukset:

- Kyseessä on toimivaltaisen viranomaisen antama todistus tai opintosuoritusote tai vastaava asiakirja. Näitä toimivaltaisia viranomaisia ovat Suomessa esimerkiksi opetus- ja kulttuuriministeriön, puolustusministeriön, liikenne- ja viestintäministeriön ja sisäministeriön hallinnon alan toimijat.

- Kyseessä on alkuperäinen dokumentti tai oikeaksi todistettu kopio.
- Tunnustaminen tehdään aina alkuperäisistä asiakirjoista. Jos toimivaltaisen viranomaisen antamaan todistukseen on kirjattu osaamisen tunnustaminen, ei tätä tietoa voida käyttää edelleen osaamista tunnustettaessa.
- Osaamisen tunnustaminen voi perustua KOSKI-tietovarannon tietoihin. Opiskelija voi antaa koulutuksen järjestäjälle verkkolinkin KOSKI-tietovarannossa oleviin henkilökohtaisiin opinto- ja tutkintotietoihin. Koulutuksen järjestäjä avaa verkkolinkin yhdessä opiskelijan kanssa, tekee kuvakaappauksen ja tallentaa kuvakaappauksen mukaiset opinto- ja tutkintotiedot HOKSiin.
- Ulkomaisen todistuksen ja opintosuoritusotteen tulee olla kyseisessä maassa toimivaltaisen viranomaisen antama. Todistus tai opintosuoritusote tulee olla käännetty Suomessa toimivalla virallisella kielenkääntäjällä. Lisätietoja <http://www03.oph.fi/kaantajat/>.
- Suoritusten sisällön tulee olla kuvattuna asiakirjassa tai sitä täydentävissä selvityksissä riittävän tarkasti, jotta arvioijat voivat arvioida osaamisen vastaavuuden ja ajantasaisuuden suhteessa suoritettavaan tutkinnon osaan tai yhteisen tutkinnon osan osa-alueeseen.
- Suoritusten sisällön ja mielellään myös laajuuden tulee olla kuvattuna riittävän tarkasti, jotta koulutuksen järjestäjä pystyy määrittelemään tarvittaessa aikaisempien suoritusten laajuuden osaamispisteinä.
- Todistuksessa, opintosuoritusotteessa tai vastaavassa asiakirjassa tulee olla arvosanat, jotka voidaan tarvittaessa muuntaa suoritettavan tutkinnon arvioinnissa käytettävälle arviointiasteikolle.

Mikäli asiakirjat eivät täytä edellä kuvattuja vaatimuksia, koulutuksen järjestäjä ohjaa opiskelijan näyttöön tai muuhun osaamisen osoittamiseen.

1.2 Osaamisen tunnustaminen sisällyttämällä

Kun opiskelijalla on **edelleen voimassa olevien** tutkinnon perusteiden tai korkeakoulun koulutusohjelman tai lukion opetussuunnitelman mukaisia suorituksia (liite 3), koulutuksen järjestäjä tunnustaa ne sisällyttämällä suoraan osaksi suoritettavaa tutkintoa. **Voimassa oleviksi tutkinnon perusteiksi katsotaan myös ne perusteet, jotka ovat tunnustamishetkellä siirtymäajalla.**

Tutkintoon voidaan tunnustaa sisällyttämällä:

- opiskelijan suorittamia pakollisia tutkinnon osia tai yhteisten tutkinnon osien osa-alueita
- ammatillisia valinnaisia tutkinnon osia ja yhteisten tutkinnon osien valinnaisia osa-alueita
- lukio-opintoja
- korkeakouluopintoja.

Koulutuksen järjestäjän tulee tunnustaa sisällyttämällä **pakolliset** tutkinnon osat ja yhteisten tutkinnon osien osa-alueet, jotka on suoritettu edelleen voimassa tai siirtymäajalla olevien tutkinnon perusteiden mukaan. Liitteessä 3 on lueteltu lukio-opinnot, jotka koulutuksen järjestäjän tulee tunnustaa sisällyttämällä. Koulutuksen järjestäjä tallentaa tunnustetut suoritukset opintohallintojärjestelmään. Kun osaamista tunnustetaan sisällyttämällä, ei osaamisen tunnustamispäätöstä tehdä eikä opiskelija voi pyytää osaamisen arvioinnin tarkistamista tai arvioinnin oikaisua. Opiskelija voi kuitenkin halutessaan korottaa sisällyttämällä tunnustettua arvosanaa.

Valinnaisten tutkinnon osien ja yhteisten tutkinnon osien osa-alueiden kohdalla koulutuksen järjestäjä sopii yhdessä opiskelijan kanssa aiemmin hankitun osaamisen tunnustamisesta osana henkilökohtaistamista. Monissa valinnaisissa tutkinnon osissa ja yhteisten tutkinnon osien osa-alueissa on osaamispisteissä vaihteluväli. Koulutuksen järjestäjä sopii opiskelijan kanssa valinnaisen tutkinnon osan/osa-alueen laajuudesta tämän vaihteluvälin sisällä.

1.3 Osaamisen tunnustaminen arvioimalla osaamisen vastaavuus ja ajantasaisuus

Toinen tapa tunnustaa osaamista on arvioida tunnustettavan osaamisen vastaavuus ja ajantasaisuus suhteessa suoritettavan tutkinnon tutkinnon osaan tai yhteisen tutkinnon osan osa-alueeseen. Näin toimitaan, kun opiskelija on suorittanut

- ei-voimassa olevien tutkinnon perusteiden mukaisia tutkintoja, tutkinnon osia tai yhteisten tutkinnon osien osa-alueita
- lukio-opintoja, jotka on suoritettu ennen 1.8.2005
- ei-voimassa olevien korkeakoulun koulutusohjelman mukaisia opintoja.

Koulutuksen järjestäjä ja opiskelija sopivat opiskelijan yksilöllisestä opintopolusta osana henkilökohtaistamista. Samalla sovitaan osaamisen tunnustamisesta ei-voimassa olevien perusteiden mukaisista suorituksista tai muista vastaavista (katso luettelo edellä). Päätöksen osaamisen tunnustamisesta tekevät kuitenkin arvioija tai arvioijat, jotka arvioivat osaamisen vastaavuuden ja ajantasaisuuden suhteessa suoritettavaan tutkintoon. Tunnustamispäätös on hallinnollinen päätös, joka voi olla myönteinen tai kielteinen. Tähän päätökseen opiskelijalla on oikeus pyytää arvioinnin tarkistamista ja arvioinnin oikaisua.

Osaamisen arvioija tai arvioijat valitaan tunnustettavan tutkinnon osan tai yhteisen tutkinnon osan osa-alueen mukaisesti. Koulutuksen järjestäjä nimeää arvioijat opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (VNA 986/1998, muutos 1150/2017) annetun asetuksen ja ammatillisen koulutuksen säädösten (L531/2017, VNA 673/2017) mukaisesti. Arvioijien kelpoisuusvaatimuksia sovelletaan kaikkiin arviointiin liittyviin tilanteisiin, oli sitten kyseessä palaute osaamisen kehittymisestä, osaamisen ajantasaisuuden ja vastaavuuden arvioinnista (tunnustaminen) tai arviointi näytössä tai muussa osaamisen arvioinnissa. Arvioijina voi toimia muu koulutuksen järjestäjän edustaja vain poikkeustilanteessa, jolloin esimerkiksi arviointi muuten viivästyisi kohtuuttomasti.

Jos koulutuksen järjestäjällä ei ole järjestämislupaa tunnustettavaan tutkinnon osaan, tulee sen hankkia osaamisen ajantasaisuuden ja vastaavuuden arviointi sellaiselta koulutuksen järjestäjältä, jolla on kyseisen tutkinnon järjestämislupa. Tunnustamispäätöksen tekee koulutuksen järjestäjä, joka vastaa henkilökohtaistamisesta ja saa rahoituksen tutkintokoulutuksen järjestämiseen.

Kun tunnustetaan ammatillisia tutkinnon osia, arvioinnin tekee kaksi opettajaa. Kun tunnustetaan yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, arvioinnin tekee yksi opettaja. Mikäli korkeakouluopinnot ovat sisällöltään niin sanottuja yleissivistäviä, arvioinnin tekee yksi opettaja. Kun arvioidaan osaamisen ajantasaisuutta ja vastaavuutta dokumenttien perusteella, arvioinnin tekee opettaja tai opettajat. Työelämän edustajat toimivat arvioijina ainoastaan arviointaessa opiskelijan ammatillista osaamista näytössä ja muussa osaamisen osoittamisessa.

Osaamisen vastaavuus arvioidaan vertaamalla aiemmin suoritettujen tutkinnon osien ammattitaitovaatimuksia tai osaamistavoitteita suoritettavan tutkinnon osien ammattitaitovaatimuksiin tai osaamistavoitteisiin.

Osaamisen ajantasaisuus arvioidaan esimerkiksi

- opiskelijan esittämien dokumenttien, kuten työtodistusten tai portfolion, perusteella
- haastattelussa, työnäytteessä tai testissä.

Osaamisen tunnustamisessa käytetään alkuperäistä tai korotettua arvosanaa. Tarvittaessa käytetään luvun kolme muuntotaulukkoa. Opiskelijalla on oikeus pyytää tunnustamispäätökseen arvioinnin tarkistamista ja arvioinnin oikaisua.

Osaamisen tunnustamisen yhteydessä arvioidaan ainoastaan osaamisen ajantasaisuus ja vastaavuus. Jos osaamisen tunnustamisen yhteydessä huomataan, että opiskelijan osaamisen taso on muuttunut, osaamisen tunnustamisessa toimitaan seuraavasti:

- Opiskelijan osaaminen on noussut alkuperäisen arvosanan antamisen jälkeen. Opiskelijan osaaminen tunnustetaan alkuperäisen tai korotetun arvosanan mukaisena. Tämän jälkeen opiskelija ohjataan korottamaan arvosana näytössä tai muussa osaamisen arvioinnissa.
- Opiskelijan osaaminen on laskenut alkuperäisen tai korotetun arvosanan antamisen jälkeen. Tällöin osaamista ei voida tunnustaa, koska osaaminen ei ole enää alkuperäisen arvosanan mukaista. Opiskelija ohjataan näyttöön tai muuhun osaamisen arviointiin, jolloin hänelle annetaan arvosana osaamisesta.

Koulutuksen järjestäjä keskustelee ja sopii edellä kuvatuista vaihtoehdoista opiskelijan kanssa osana henkilökohtaistamista.

Joidenkin valinnaisten ammatillisten tutkinnon osien ja yhteisten tutkinnon osien valinnaisien osa-alueiden laajuudet vaihtelevat tutkinnon muodostumisessa. Koulutuksen järjestäjä sopii opiskelijan kanssa valinnaisen tutkinnon osien/osa-alueen laskennallisesta laajuudesta vaihteluvälin sisällä osana henkilökohtaistamista. Sovittua laskennallista laajuutta käytetään tutkinnon laajuutta ja osaamispistein painotettua keskiarvoa laskettaessa. Todistukseen ja opintosuoritusotteeseen merkitään kuitenkin tunnustettujen suorituksen (tutkinnon osat, yhteisten tutkinnon osien osa-alueet) alkuperäiseen todistukseen merkitty laajuus. Jos laajuus on alkuperäisessä todistuksessa ilmoitettu esimerkiksi opintopisteinä, koulutuksen järjestäjä muuntaa laajuuden osaamispisteiksi. Osaamisen tunnustamisen viitetiedot merkitään todistukseen Opetushallituksen todistusmääräyksen mukaisesti.

Osaamisen vastaavuutta ei arvioida silloin, kun osaamista tunnustetaan sellaisiin valinnaisiin tutkinnon osiin, joiden ammattitaitovaatimuksia tai osaamistavoitteita ei ole määritelty suoritettavan tutkinnon perusteissa. Tällöin arvioidaan ainoastaan osaamisen ajantasaisuus. Tällaisia tutkinnon osia ovat:

- tutkinnon osa toisesta ammatillisesta tutkinnosta
- korkeakouluopinnot
- lukio-opinnot, joita voidaan tunnustaa yhteisten tutkinnon osien valinnaisiin osa-alueisiin
- yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja tai muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja
- paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa
- koulutuksen järjestäjän määrittämät valinnaiset osaamistavoitteet.

Mikäli opiskelijan aiemmin hankitun osaamisen vastaavuutta ja ajantasaisuutta ei voida arvioida opiskelijan esittämien asiakirjojen ja muiden selvitysten perusteella, ohjataan opiskelija näyttöön tai muuhun osaamisen osoittamiseen. Tällainen tilanne voi muodostua esimerkiksi silloin, kun osaamisen arviointia on mukautettu tai ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista on poikettu.

1.4 Aikaisemmin hankitun muun osaamisen tunnustaminen

Opiskelijalla voi olla muun kuin toimivaltaisen viranomaisen antamia todistuksia aiemmin hankitusta osaamisesta. Opiskelijan osaaminen voi perustua esimerkiksi työkokemukseen, harrastuneisuuteen tai koulutukseen, jossa ei ole suoritettu tutkintoja tai niiden osia. Jos osaamista on koulutuksen järjestäjän arvion mukaan riittävästi, koulutuksen järjestäjä ohjaa opiskelijan osoittamaan osaamisensa näytössä tai muussa osaamisen osoittamisessa.

Opiskelijalla voi olla myös aiemmin hankittua ja toimivaltaisen viranomaisen arvioimaa ja todentamaa osaamista, joka vastaa vain osaa tutkinnon osan ammattitaitovaatimuksista tai yhteisten tutkinnon osan osa-alueen osaamistavoitteista. Näissäkin tilanteissa opiskelija ohjataan osoittamaan osaamisensa näytössä tai muussa osaamisen osoittamisessa. Osaaminen osoitetaan niiltä osin, mitä toimivaltainen viranomainen ei ole sitä aiemmin arvioinut ja todentanut.

2 TUNNUSTAMISEEN LIITTYVIÄ ESIMERKKEJÄ

Seuraavassa on muutamia yleisimpiä tunnustamiseen liittyviä tilanteita.

ESIMERKKI 1.

Opiskelija suorittaa ammatillista perustutkintoa. Henkilökohtaistamisessa sovitaan, että toisen kotimaisen kielen kohdalla poiketaan osaamistavoitteista, koska ne ovat kohtuuttomat kyseisen opiskelijan kohdalla. Toisen kotimaisen kielen tilalla opiskelija suorittaa 1 osp enemmän vierasta kieltä.

- Viestintä ja vuorovaikutus vieraalla kielellä, englanti, pakollinen osa-alue, 3 osp, arvosana
- Viestintä ja vuorovaikutus vieraalla kielellä, englanti, valinnainen osa-alue, 1 osp, arvosana

Tässä tilanteessa todistukseen merkitään:

Viestintä ja vuorovaikutusosaaminen 1)	12 osp	hyväksytty
--	--------	------------

Lisäksi todistukseen merkitään viitetieto:

1) Viestintä ja vuorovaikutus toisella kotimaisella kielellä, ruotsi, pakollisen osa-alueen kohdalla on poikettu osaamistavoitteista ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) 66 §:n perusteella. Opiskelija on suorittanut tämän sijaan viestintä ja vuorovaikutus vieraalla kielellä, englanti, valinnaisen osa-alueen, 1 osp (VNA 673/2017, 3 §).

ESIMERKKI 2.

Opiskelija on suorittanut neljä pakollista äidinkielen kurssia, jotka on todettu liite 3:ssa. Osaamispisteet saadaan kertomalla $4 \times 1,5 = 6$ osp, joista 4 osp tunnustetaan äidinkielen pakolliseen osa-alueeseen. Jos opiskelija haluaa, 2 osp voidaan tunnustaa äidinkielen valinnaiseen osa-alueeseen.

Taide ja luova ilmaisu -osa-alueen mukaisia pakollisia lukio-opintoja ei ole lukion opetussuunnitelmassa, mutta opiskelija on voinut suorittaa sellaisia valinnaisia lukio-opintoja, joiden sisältö vastaa kyseistä osa-aluetta ja osaaminen voidaan tämän pohjalta tunnustaa.

Osaamispisteet voidaan tarvittaessa pyöristää (1,5 osp = 2 osp). Yhteisten tutkinnon osien osa-alueissa käytetään vain kokonaisia osaamispisteitä. Lukio-opintojen tunnustaminen edellyttää aina, että lukiossa on annettu numeerinen arvosana, joka voidaan muuntotaulukolla muuntaa.

ESIMERKKI 3.

Yhteisen tutkinnon osan valinnainen osa-alue voi olla laajuudeltaan 0–9 osaamispistettä. Koulutuksen järjestäjä ja opiskelija sopivat osana henkilökohtaistamista, että valinnaiset osa-alueet ovat:

- viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, suomi, valinnainen osa-alue, 3 osp, arvosana muuntotaulukolla
- matematiikka ja matematiikan soveltaminen, valinnainen osa-alue, 6 osp, arvosana muuntotaulukolla

Opintosuoritusotteeseen merkitään lukio-opintojen tunnustamisen viitetieto yhteisen tutkinnon osan osa-alueeseen seuraavasti:

- 1) Yhteisen tutkinnon osan osa-alueeseen on tunnustettu lukio-opintoja (lukion opetus-suunnitelman päätöspäivämäärä, diaarinumero).

Edellä kuvatussa esimerkissä opiskelija on suorittanut kaksi lukiokurssia (2 x 1,5= 3 osp) ja neljä lukiokurssia (4 x 1,5= 6 osp). Lukiokurssit voivat olla osa-alueen teemaan soveltuvia lukiokursseja, joita ei ole tunnustettu osa-alueen pakollisiin osa-alueisiin.

ESIMERKKI 4.

Opiskelija on suorittanut 1.8.2015–31.7.2018 voimassa olleen ammatillisen perustutkinnon perusteiden mukaisen matematiikan osa-alueen. Tutkinnon peruste muuttui 1.8.2018 siten, että matematiikka ja matematiikan soveltaminen, 4 osp -osa-alueeseen sisältyy myös talousmatematiikka. Arvioija tunnustaa matematiikka-osa-alueen 3 osp todistuksen ja opintosuoritusotteen perusteella edellyttäen, että ammattitaito on ajan tasalla, ja tämä tieto merkitään opiskelijan HOKSiin kyseisen osaamistavoitteen kohdalle. Opiskelija osoittaa osaamisensa talousmatematiikan osalta. Opettaja päättää koko osa-alueen arvosanasta ottaen huomioon sekä aikaisemman annetun arvosanan että talousosaamisesta annetun arvosanan. Edellä kuvatussa tilanteessa ei tehdä tunnustamispäätöstä, koska tunnustaminen tehdään tutkinnon osittain tai yhteisten tutkinnon osien osa-alueittain.

ESIMERKKI 5.

Opiskelija suorittaa liiketoiminnan perustutkintoa ja haluaa, että aikaisemmin suoritettu rakennusalan perustutkinnon tutkinnon osa tunnustetaan tutkinnon muodostumisessa kohtaan tutkinnon osa toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta, 5–15 osp. Rakennusalan perustutkinnon tutkinnon osan laajuus on 30 osp. Suoritettavassa tutkinnossa (180 osp) otetaan huomioon vain 15 osp, jota käytetään myös keskiarvoa laskettaessa.

Jos rakennusalan perustutkinnon peruste ei ole enää voimassa, tutkinnon osaan liittyvä osaamisen ajantasaisuus tulee arvioida. Arvioinnin tekee kaksi opettajaa, jotka täyttävät rakennusalan perustutkinnon opettajalta edellytetyt kelpoisuusvaatimukset, perehtyneisyyden arviointiin ja tutkinnon perusteisiin.

ESIMERKKI 6.

Opiskelija suorittaa ammatillisessa perustutkinnossa määritellyn, valinnaisen tutkinnon osan toisella koulutuksen järjestäjällä samaan aikaan, kun suorittaa muita tutkintoon kuuluvia tutkinnon osia ja yhteisten tutkinnon osien osa-alueita. Edellä mainitusta valinnaisesta tutkinnon osasta ei tehdä tunnustamispäätöstä eikä todistukseen viitemerkintää, koska kyseessä ovat samat tutkinnon perusteet eikä viitetieto toisi lisäarvoa.

Kun suoritettavaan tutkintoon valitaan **tutkinnon osa toisesta ammatillisesta tutkinnosta**, tunnustetaan se osaksi suoritettavaa tutkintoa ja todistukseen tulee viitetieto todistusrajoituksen mukaisesti. Tämä tehdään, jotta tiedetään, **mistä tutkinnon osasta** on kysymys.

ESIMERKKI 7.

Koulutuksen järjestäjä ja opiskelija sopivat osana henkilökohtaistamista, että opiskelija suorittaa samanaikaisesti niin sanottuja väyläopintoja ammattikorkeakoulussa. Suoritetut ammattikorkeakouluopinnot tunnustetaan sisällyttämällä ammatillisen perustutkinnon valinnaiseen tutkinnon osaan korkeakouluopinnot, 5–15 osp. Opiskelijan kanssa sovitaan osana henkilökohtaistamisessa, että korkeakouluopintojen laajuus on suoritettavassa tutkinnossa 10 osp. Koulutuksen järjestäjä muuntaa arvosanan tarvittaessa muuntotaulukolla (luku 3). Koulutuksen järjestäjä muuntaa tunnustettavien korkeakouluopintojen laajuuden osaamispisteiksi.

Korkeakoulusuorituksen arvosanan muuntaminen tarkoittaa sitä, että saatu numeerinen kolmiportainen arvosana muunnetaan tarvittaessa viisiportaiseen asteikkoon.

ESIMERKKI 8.

Opiskelija on suorittanut vuonna 2016 liiketalouden perustutkinnon (59/011/2014), ja hän aloittaa suorittamaan vuonna 2021 liiketoiminnan ammattitutkintoa (OPH-1947-2018). Henkilökohtaistamisessa sovitaan, että opiskelija valitsee liiketoiminnan ammattitutkinnon valinnaiseksi tutkinnon osaksi kirjanpito- tutkinnon osan liiketalouden perustutkinnosta, jonka laajuus on 30 osp tutkinnon muodostumisessa. Koulutuksen järjestäjä tunnustaa sisällyttämällä kirjanpito- tutkinnon osan osaksi suoritettavaa liiketoiminnan ammattitutkintoa, koska liiketalouden perustutkinnon perusteet ovat siirtymäajalla silloin, kun osaamisen tunnustamispäätös tehdään.

3 ARVOSANAN MUUNTAMINEN

Osaaminen tunnustetaan alkuperäisten tai korotettujen arvosanojen mukaisesti.

Ammatillisen perustutkinnon ammatillisten tutkinnon osien ja yhteisten tutkinnon osien osa-alueiden hyväksytyt osaaminen arvioidaan asteikolla 1–5. Opiskelijan aikaisemmat suoritukset, jotka on arvioitu asteikon 1–3 mukaisesti, muunnetaan taulukko 1:n mukaisesti asteikolle 1–5.

Ammatillisen perustutkinnon valinnaisiin ammatillisiin tutkinnon osiin tunnustettava ammatittutkinnon tai erikoisammattitutkinnon tutkinnon osa tunnustetaan käyttämällä alkuperäistä hyväksytyt-arvosanaa.

Ammatti- ja erikoisammattitutkinnossa arviointiasteikko on hyväksytyt/hylätty. Kun opiskelijan aikaisemmin suorittamia ammatillisen perustutkinnon tutkinnon osia tai korkeakoulupintoja tunnustetaan ammatti- tai erikoisammattitutkintoon, muunnetaan numeeriset arvosanat hyväksytyt-arvosanaksi.

Jos opiskelija on suorittanut lukion oppimäärän, tunnustamisessa käytetään päättötodistuksen arvosanoja. Jos opiskelija on suorittanut oppiaineen tai oppiaineiden oppimäärät, tunnustamisessa käytetään lukion oppiaineen arvosanaa. Jos opiskelija on suorittanut oppiaineen yksittäisiä kursseja/moduuleja, tunnustamisessa käytetään hyväksytytjen kurssien/moduulien arvosanojen aritmeettista keskiarvoa. Arvosanat muunnetaan taulukko 2:n mukaisesti.

Opiskelijan aiempien suoritusten arvosanat muunnetaan tarvittaessa taulukko 1:n ja taulukko 2:n mukaisesti.

TAULUKKO 1. ARVIOINTIASTEIKON 1-3 ARVOSANOJEN MUUNTAMINEN ARVIOINTIASTEIKON 1-5 MUKAISIKSI

ARVIOINTIASTEIKKO	
1-3	1-5
3	5
2	4
1	2

TAULUKKO 2. ARVIOINTIASTEIKON 4-10 ARVOSANOJEN MUUNTAMINEN ARVIOINTIASTEIKON 1-5 MUKAISIKSI

ARVIOINTIASTEIKKO	
4-10	1-5
erinomainen 10	5
kiitettävä 9	5
hyvä 8	4
tydyttävä 7	3
kohtalainen 6	2
välttävä 5	1
heikko 4	-----

4 OSAAMISEN TUNNUSTAMINEN VALMENTAVASSA KOULUTUKSESSA

Valmentavan koulutuksen tavoitteena on antaa opiskelijalle uusia valmiuksia henkilökohtaisten tavoitteiden mukaisesti. Siksi valmentavassa koulutuksessa opiskelijan aiemmin hankittua osaamista tunnustetaan vain silloin, kun se on opiskelijan kannalta tarkoituksenmukaista. Tällainen tilanne voi olla esimerkiksi, jos opiskelija jatkaa aiemmin aloitettua valmentavaa koulutusta, siirtyy valmentavasta koulutuksesta toiseen kesken koulutuksen tai vaihtaa koulutuksen järjestäjää. Koulutuksen järjestäjä ja opiskelija sopivat osaamisen tunnustamisesta osana henkilökohtaistamista.

Opiskelija voi suorittaa osana valmentavaa koulutusta ammatillisia tutkinnon osia tai yhteisten tutkinnon osien osa-alueita. Ammatilliseen koulutukseen valmentavaan koulutukseen voidaan tunnustaa sisällyttämällä ammatillisen perustutkinnon tai ammattitutkinnon osia sekä yhteisten tutkinnon osien osa-alueita. Työhön ja itsenäiseen elämään valmentavaan koulutukseen voidaan tunnustaa sisällyttämällä siihen ammatillisen perustutkinnon ammatillisia osia, yhteisten tutkinnon osien osa-alueita tai lukio-opintojen osia.

Yhteisten tutkinnon osien osa-alueet kiinnitetään henkilökohtaistamisessa johonkin ammatilliseen perustutkintoon tutkinnon perusteiden mukaisesti. Ammatilliset tutkinnon osat kiinnitetään henkilökohtaistamisessa ammatilliseen perustutkintoon tai ammattitutkintoon tutkinnon perusteiden mukaisesti. Valmentavassa koulutuksessa suoritettavat ammatilliset tutkinnon osat ja yhteiset tutkinnon osat merkitään valmentavan koulutuksen todistukseen. Yhteisten tutkinnon osien osa-alueet ja muut koulutuksen osaa pienemmät kokonaisuudet merkitään opintosuoritusotteeseen Opetushallituksen todistuspöytäkirjan mukaisesti. Tällä menettelyllä varmistetaan, että edellä mainitut suoritukset ovat tunnustettavissa myöhemmin tutkintokoulutuksessa.

Valmentavan koulutuksen koulutuksen osa arvioidaan hyväksyty/hylätty-asteikolla. Valmentavaan koulutukseen tunnustettujen suoritusten (ammatilliset tutkinnon osat, yhteisten tutkinnon osien osa-alueet, lukio-opinnot, perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaiset opinnot ja S2-opinnot) arvosanoja ei muunneta.

Liite 1. Osaamisen tunnustaminen, ammatilliset perustutkinnot

Opiskelijan esittämien asiakirjojen ja suoritettavan tutkinnon perusteella valitaan taulukon rivi, joka sisältää ohjeistuksen osaamisen tunnustamiseen. Taulukon rivi B1:n osaamisen tunnustamisprosessi on poikkeava, koska voimassa olevien tutkinnon perusteiden mukaiset suoritukset tunnustetaan arvioimalla.

A. Osaamisen tunnustaminen sisällyttämällä, ammatilliset tutkinnon osat	
Opiskelijan aiemmin hankittu osaaminen	Osaamisen tunnustaminen
A.1. Voimassa/siirtymäajalla olevien tutkinnon perusteiden mukaiset pakolliset tutkinnon osat	Koulutuksen järjestäjän edustaja siirtää tutkinnon osia koskevat tiedot suoraan opintohallintojärjestelmään, josta ne joko siirtyvät KOSKI-palveluun tai sitten tiedot tallennetaan KOSKI-tietovarantoon syöttökäyttöliittymän kautta.
A.2. Voimassa/siirtymäajalla olevien tutkinnon perusteiden mukaiset valinnaiset tutkinnon osat	Koulutuksen järjestäjän edustaja sopii opiskelijan kanssa tunnustettavista tutkinnon osista henkilökohtaistamisessa. Mikäli tutkinnon osassa on vaihteluväli, henkilökohtaistamisessa sovitaan myös tutkinnon osan laskennallisesta laajuudesta. Koulutuksen järjestäjän edustaja siirtää tutkinnon osia koskevat tiedot suoraan opintohallintojärjestelmään, josta ne joko siirtyvät KOSKI-palveluun tai sitten tiedot tallennetaan KOSKI-tietovarantoon syöttökäyttöliittymän kautta.
A.3. Voimassa olevan korkeakoulun koulutusohjelman mukaiset korkeakouluopinnot	Koulutuksen järjestäjän edustaja sopii opiskelijan kanssa tunnustettavista korkeakouluopinnoista henkilökohtaistamisessa. Korkeakouluopinnot- tutkinnon osan laskennallisesta laajuudesta sovitaan vaihteluvälin sisällä henkilökohtaistamisessa. Koulutuksen järjestäjän edustaja määrittelee korkeakouluopintojen laajuuden osaamispisteinä ja muuntaa tarvittaessa arvosanan arviointiasteikkoon 1–5. Koulutuksen järjestäjän edustaja siirtää tutkinnon osia koskevat tiedot suoraan opintohallintojärjestelmään, josta ne joko siirtyvät KOSKI-palveluun tai sitten tiedot tallennetaan KOSKI-tietovarantoon syöttökäyttöliittymän kautta. Mikäli opiskelija on tyytymätön opintojensa laajuutta koskevaan päätökseen, hän voi hakea päätökseen muutosta Aluehallintovirastolta.
A.4. Voimassa olevan korkeakoulun koulutusohjelman mukaiset suoritukset, jotka tunnustettaisiin korkeakouluopinnot-tutkinnon osaan. Suorituksista puuttuu numeerinen arvosana, tai arvosana ei ole muunnettavissa.	Arvioijat eivät voi tunnustaa osaamista.

A. Osaamisen tunnustaminen sisällyttämällä, ammatilliset tutkinnon osat	
Opiskelijan aiemmin hankittu osaaminen	Osaamisen tunnustaminen
<p>• Yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja tai muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja</p>	
<p>A.5. Opinnot, jotka on suoritettu voimassa/siirtymäajalla olevien tutkinnon perusteiden, korkeakoulun koulutusohjelman tai lukion opetussuunnitelman mukaisesti (liite 3). Nämä opinnot voivat olla yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja, amk-opintoja ja yliopisto-opintoja.</p>	<p>Koulutuksen järjestäjän edustaja sopii opiskelijan kanssa tunnustettavista opinnoista henkilökohtais- tamisessa. Yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja tai muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja- tutkinnon osan laskennallisesta laajuudesta sovitaan vaihteluvälin sisällä henkilökohtais- tamisessa. Koulutuksen järjestäjän edustaja muuntaa tarvittaessa arvosanan arviointiasteikkoon 1–5. Lukio-opintojen laajuus osaamispisteinä lasketaan liitteen 3 mukaisesti. Koulutuksen järjestäjän edustaja siirtää tutkinnon osia koskevat tiedot suoraan opintohallintojärjestelmään, josta ne joko siirtyvät KOSKI-palveluun tai sitten tiedot tallennetaan KOSKI-tietovarantoon syöttökäyttöliittymän kautta. Mikäli opiskelija on tyytymätön opintojensa laajuutta koskevaan päätökseen, hän voi hakea päätök- seen muutosta Aluehallintovirastolta.</p>

B. Osaamisen tunnustaminen arvioimalla, ammatilliset tutkinnon osat	
Opiskelijan aiemmin hankittu osaaminen	Osaamisen tunnustaminen
<p>B.1. Voimassa/siirtymäajalla olevien tutkinnon perusteiden mukaiset pakolliset tai valinnaiset tutkinnon osat, jotka tunnustetaan tutkinnon perusteissa määriteltyihin tutkinnon osiin. Numeerinen arvosana puuttuu aiemmista suorituksista. Nämä suoritukset ovat ammatti- tai erikoisammattitutkinnon tutkinnon osia.</p>	<p>Koulutuksen järjestäjän edustaja sopii opiskelijan kanssa tunnustettavista tutkinnon osista henkilökohtais- tamisessa. Arvioijat määrittelevät numeerisen arvosanan ennen osaamisen tunnustamispäätöstä. Opiskelijalla on oikeus pyytää arvioinnin tarkistamista tai oikaisua määri- telystä arvosanasta. Koulutuksen järjestäjän edustaja siirtää tutkinnon osia koskevat tiedot opintohallintojärjestelmään, josta ne joko siirtyvät KOSKI-palveluun tai sitten tiedot tallennetaan KOSKI-tietovarantoon syöttökäyttöliittymän kautta.</p>
<p>B.2. Ei-voimassa olevien tutkinnon perusteiden mukaiset pakolliset ja valinnaiset tutkinnon osat, jotka tunnustetaan tutkinnon osiin, joiden sisältö on määritelty tutkinnon perusteissa.</p>	<p>Koulutuksen järjestäjän edustaja sopii opiskelijan kanssa tunnustettavista tutkinnon osista henkilökohtais- tamisessa. Arvioijat arvioivat osaamisen vastaavuuden ja ajantasaisuuden sekä määrittelevät tarvittaessa arvo- sanana. Arvosanan määrittely tarvitaan, mikäli aiemmin suoritettu ammatti- tai erikoisammattitutkinnon osa tun- nustetaan ammatillisen perustutkinnon tutkinnon osaan. Koulutuksen järjestäjän edustaja siirtää tutkinnon osia koskevat tiedot opintohallintojärjestelmään, josta ne joko siirtyvät KOSKI-palveluun tai sitten tiedot tallennetaan KOSKI-tietovarantoon syöttökäyttöliittymän kautta.</p>
<p>B.3. Ei-voimassa olevien tutkinnon perusteiden mukaiset tutkinnon osat tunnustetaan tutkinnon osiin, joiden sisältöä ei ole määritelty tutkinnon perusteissa.</p>	<p>Koulutuksen järjestäjän edustaja sopii opiskelijan kanssa tunnustettavista tutkinnon osista henkilökohtais- tamisessa. Arvioijat arvioivat osaamisen ajantasaisuuden sekä muuntavat tarvittaessa arvosanan. Koulutuksen järjestäjän edustaja määrittelee tunnustettavan tutkin- non osan laajuuden, mikäli laajuus puuttuu tai laajuuden yksikkö on muu kuin osaamispiste. Koulutuksen jär- jestäjän edustaja siirtää tutkinnon osia koskevat tiedot opintohallintojärjestelmään, josta ne joko siirtyvät KOS- KI-palveluun tai sitten tiedot tallennetaan KOSKI-tieto- varantoon syöttökäyttöliittymän kautta. Mikäli opiskelija on tyytymätön tunnustamispäätökseen tutkinnon osan laajuuden osalta, hän voi hakea päätökseen muutosta Aluehallintovirastolta.</p>
<p>B.4. Ei-voimassa olevan korkeakoulun koulutusohjel- man mukaiset korkeakouluopinnot, jotka tunnustetaan tutkinnon osiin, joiden sisältö on määritelty tutkinnon perusteissa.</p>	<p>Koulutuksen järjestäjän edustaja sopii opiskelijan kanssa tunnustettavista korkeakouluopinnoista henkilökohtais- tamisessa. Arvioijat arvioivat osaamisen vastaavuuden ja ajantasaisuuden sekä muuntavat tarvittaessa arvosanan. Koulutuksen järjestäjän edustaja siirtää tutkinnon osia koskevat tiedot opintohallintojärjestelmään, josta ne joko siirtyvät KOSKI-palveluun tai sitten tiedot tallennetaan KOSKI-tietovarantoon syöttökäyttöliittymän kautta.</p>

B. Osaamisen tunnustaminen arvioimalla, ammatilliset tutkinnon osat	
Opiskelijan aiemmin hankittu osaaminen	Osaamisen tunnustaminen
B.5. Ei-voimassa olevan korkeakoulun koulutusohjelman mukaiset korkeakouluopinnot tunnustetaan korkeakouluopinnot- tutkinnon osaan.	Koulutuksen järjestäjän edustaja sopii opiskelijan kanssa tunnustettavista korkeakouluopinnoista henkilökohtaistamisessa. Henkilökohtaistamisessa sovitaan lisäksi korkeakouluopinnot- tutkinnon osan laskennallisesta laajuudesta vaihteluvälin sisällä. Arvioijat arvioivat osaamisen ajantasaisuuden ja muuntavat arvosanan muuntotaulukon mukaan tarvittaessa. Koulutuksen järjestäjän edustaja määrittelee laajuuden osaamispisteinä, joka merkitään todistukseen. Koulutuksen järjestäjän edustaja siirtää tutkinnon osaa koskevat tiedot opintohallintojärjestelmään, josta ne joko siirtyvät KOSKI-palveluun tai sitten tiedot tallennetaan KOSKI-tietovarantoon syöttökäyttöliittymän kautta. Mikäli opiskelija on tyytymätön tunnustamispäätökseen opintojensa laajuuden osalta, hän voi hakea päätökseen muutosta Aluehallintovirastolta.
B.6. Ei-voimassa olevan korkeakoulun koulutusohjelman mukaiset suoritukset, jotka tunnustettaisiin korkeakouluopinnot- tutkinnon osaan. Korkeakouluopinnoista puuttuu numeerinen arvosana, tai se ei ole muunnettavissa.	Arvioijat eivät voi tunnustaa osaamista.

B. Osaamisen tunnustaminen arvioimalla, ammatilliset tutkinnon osat	
• Yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja tai muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja	
B.7. Opinnot, jotka on suoritettu ei-voimassa olevien tutkinnon perusteiden, korkeakoulun koulutusohjelman mukaisesti tai ennen vuoden 2003 lukion opetussuunnitelman mukaisesti. Nämä opinnot voivat olla yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja, amk-opintoja ja yliopisto-opintoja.	Koulutuksen järjestäjän edustaja sopii opiskelijan kanssa tunnustettavista opinnoista henkilökohtaistamisessa. Henkilökohtaistamisessa sovitaan myös tutkinnon osan laskennallisesta laajuudesta vaihteluvälin sisällä. Arvioijat arvioivat osaamisen ajantasaisuuden sekä muuntavat arvosanan tarvittaessa ja määrittelevät laajuuden tarvittaessa. Lukio-opintojen laajuus osaamispisteinä lasketaan liite 3:n esimerkin mukaisesti. Arvioijat arvioivat osaamisen ajantasaisuuden. Koulutuksen järjestäjän edustaja siirtää tutkinnon osaa koskevat tiedot opintohallintojärjestelmään, josta ne joko siirtyvät KOSKI-palveluun tai sitten tiedot tallennetaan KOSKI-tietovarantoon syöttökäyttöliittymän kautta.

Liite 2. Osaamisen tunnustaminen, ammatti- ja erikoisammattitutkinnot

Opiskelijan esittämien asiakirjojen ja suoritettavan tutkinnon perusteella valitaan taulukon rivi, joka sisältää ohjeistuksen osaamisen tunnustamiseen.

A. Osaamisen tunnustaminen sisällyttämällä, ammatilliset tutkinnon osat	
Opiskelijan aiemmin hankittu osaaminen	Osaamisen tunnustaminen
A.1. V oimassa/siirtymäajalla olevien tutkinnon perusteiden mukaiset pakolliset tutkinnon osat	Koulutuksen järjestäjän edustaja siirtää tutkinnon osia koskevat tiedot suoraan opintohallintojärjestelmään, josta ne joko siirtyvät KOSKI-palveluun tai sitten tiedot tallennetaan KOSKI-tietovarantoon syöttökäyttöliittymän kautta.
A.2. V oimassa/siirtymäajalla olevien tutkinnon perusteiden mukaiset valinnaiset tutkinnon osat, joiden sisältö on määritelty tutkinnon perusteissa.	Koulutuksen järjestäjän edustaja sopii opiskelijan kanssa tunnustettavista tutkinnon osista henkilökohtaistamisessa. Koulutuksen järjestäjän edustaja siirtää tutkinnon osia koskevat tiedot suoraan opintohallintojärjestelmään, josta ne joko siirtyvät KOSKI-palveluun tai sitten tiedot tallennetaan KOSKI-tietovarantoon syöttökäyttöliittymän kautta.
A.3. V oimassa/siirtymäajalla olevien tutkinnon perusteiden mukaiset valinnaiset tutkinnon osat, joiden sisältöä ei ole määritelty.	Koulutuksen järjestäjän edustaja sopii opiskelijan kanssa tunnustettavista tutkinnon osista henkilökohtaistamisessa. Mikäli tutkinnon osassa on vaihteluväli, henkilökohtaistamisessa sovitaan myös tutkinnon osan laskennallisesta laajuudesta. Koulutuksen järjestäjä muuntaa arvosanan tarvittaessa. Ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa käytetään hyväksyty/hylätty-arviointiasteikkoa. Koulutuksen järjestäjän edustaja siirtää tutkinnon osia koskevat tiedot suoraan opintohallintojärjestelmään, josta ne joko siirtyvät KOSKI-palveluun tai sitten tiedot tallennetaan KOSKI-tietovarantoon syöttökäyttöliittymän kautta.
A.4. Voimassa olevan korkeakoulun koulutusohjelman mukaiset korkeakouluopinnot	Koulutuksen järjestäjän edustaja sopii opiskelijan kanssa tunnustettavista korkeakouluopinnoista henkilökohtaistamisessa. Korkeakouluopinnot -tutkinnon osan laskennallisesta laajuudesta sovitaan vaihteluvälin sisällä henkilökohtaistamisessa. Koulutuksen järjestäjän edustaja määrittelee korkeakouluopintojen laajuuden osaamis-pisteinä ja muuntaa tarvittaessa arvosanan. Ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa käytetään hyväksyty/hylätty-arviointiasteikkoa. Koulutuksen järjestäjän edustaja siirtää tutkinnon osia koskevat tiedot suoraan opintohallintojärjestelmään, josta ne joko siirtyvät KOSKI-palveluun tai sitten tiedot tallennetaan KOSKI-tietovarantoon syöttökäyttöliittymän kautta. Mikäli opiskelija on tyytymätön opintojen laajuutta koskevaan päätökseen, hän voi hakea päätökseen muutosta Aluehallintovirastolta.

B. Osaamisen tunnustaminen arvioimalla, ammatilliset tutkinnon osat	
Opiskelijan aiemmin hankittu osaaminen	Osaamisen tunnustaminen
B.1. Ei-voimassa olevien tutkinnon perusteiden mukaiset tutkinnon osat tunnustetaan tutkinnon osiin, joiden sisältö on määritelty tutkinnon perusteissa.	Koulutuksen järjestäjän edustaja sopii opiskelijan kanssa tunnustettavista tutkinnon osista henkilökohtaistamisessa. Arvioijat arvioivat osaamisen vastaavuuden ja ajantasaisuuden ennen tunnustamis päätöstä. Koulutuksen järjestäjän edustaja siirtää tutkinnon osia koskevat tiedot opintohallintojärjestelmään, josta ne joko siirtyvät KOSKI-palveluun tai sitten tiedot tallennetaan KOSKI-tietovarantoon syöttökäyttöliittymän kautta.
B.2. Ei-voimassa olevien tutkinnon perusteiden mukaiset tutkinnon osat tunnustetaan tutkinnon osiin, joiden sisältöä ei määritelty tutkinnon perusteissa.	Koulutuksen järjestäjän edustaja sopii opiskelijan kanssa tunnustettavista tutkinnon osista henkilökohtaistamisessa. Mikäli valinnaisessa tutkinnon osassa on vaihteluväli, henkilökohtaistamisessa sovitaan myös tutkinnon osan laskennallisesta laajuudesta. Arvioijat arvioivat osaamisen ajantasaisuuden sekä muuntavat tarvittaessa arvosanan. Koulutuksen järjestäjän edustaja määrittelee tunnustettavan tutkinnon osan laajuuden, mikäli laajuus puuttuu tai laajuuden yksikkö on muu kuin osaamispiste. Koulutuksen järjestäjä muuntaa arvosanan tarvittaessa. Ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa käytetään hyväksytyt/hylätty-arviointiasteikkoa. Koulutuksen järjestäjän edustaja siirtää tutkinnon osia koskevat tiedot opintohallintojärjestelmään, josta ne joko siirtyvät KOSKI-palveluun tai sitten tiedot tallennetaan KOSKI-tietovarantoon syöttökäyttöliittymän kautta. Mikäli opiskelija on tyytymätön tunnustamis päätökseen opintojensa laajuuden osalta, hän voi hakea päätökseen muutosta Aluehallintovirastolta.
B.3. Ei-voimassa olevan korkeakoulun koulutusohjelman mukaiset korkeakouluopinnot tunnustetaan tutkinnon osiin, joiden sisältö on määritelty tutkinnon perusteissa.	Koulutuksen järjestäjän edustaja sopii opiskelijan kanssa tunnustettavista korkeakouluopinnoista henkilökohtaistamisessa. Arvioijat arvioivat osaamisen vastaavuuden ja ajantasaisuuden. Koulutuksen järjestäjän edustaja siirtää tutkinnon osia koskevat tiedot opintohallintojärjestelmään, josta ne joko siirtyvät KOSKI-palveluun tai sitten tiedot tallennetaan KOSKI-tietovarantoon syöttökäyttöliittymän kautta.
B.4. Ei-voimassa olevan korkeakoulun koulutusohjelman mukaiset korkeakouluopinnot tunnustetaan korkeakouluopinnot- tutkinnon osaan.	Koulutuksen järjestäjän edustaja sopii opiskelijan kanssa tunnustettavista korkeakouluopinnoista henkilökohtaistamisessa. Henkilökohtaistamisessa sovitaan lisäksi korkeakouluopinnot- tutkinnon osan laskennallisesta laajuudesta vaihteluvälin sisällä tarvittaessa. Arvioijat arvioivat osaamisen ajantasaisuuden ja muuntavat arvosanan muuntotaulukon mukaan tarvittaessa. Ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa käytetään hyväksytyt/hylätty-arviointiasteikkoa. Koulutuksen järjestäjän edustaja määrittelee laajuuden osaamispisteinä. Koulutuksen järjestäjän edustaja siirtää tutkinnon osaa koskevat tiedot opintohallintojärjestelmään, josta ne joko siirtyvät KOSKI-palveluun tai sitten tiedot tallennetaan KOSKI-tietovarantoon syöttökäyttöliittymän kautta. Mikäli opiskelija on tyytymätön tunnustamis päätökseen opintojensa laajuuden osalta, hän voi hakea päätökseen muutosta Aluehallintovirastolta.

Liite 3. Lukio-opintojen tunnustaminen

Liite 1. Ohjetta sovelletaan tunnustettaessa lukio-opintoja ammatillisen perustutkinnon yhteisten tutkinnon osien osa-alueisiin. Koulutuksen järjestäjä sopii valinnaisista osa-alueista opiskelijan kanssa osana henkilökohtaistamista. Lukio-opintojen osaamispisteet laske- taan siten, että kurssien määrä kerrotaan luvulla 1,5 ja opintopisteiden määrä luvulla 0,75. Jos pakollisen osa-alueen osaamispisteiden enimmäismäärä ylittyy, voidaan nämä osaamis- pisteet tunnustaa saman osa-alueen valinnaisiin osaamistavoitteisiin.

	Lukion opetus-suunnitelman perusteet 2003 (33/011/2003, voimaan 1.8.2005 alkaen)	Lukion opetus-suunnitelman perusteet 2015 (60/011/2015, voimaan 1.8.2016 alkaen)	Lukion opetus-suunnitelman perusteet 2019 (OPH-2263-2019, voimaan 1.8.2021 alkaen)	Ammatillisen perustutkinnon yhteiset tutkinnon osat ja niiden osa-alueet (voimaan 1.8.2018 alkaen)		
OPPIAINE					Pakolliset osp	Valinnaiset osp
				Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, 11 osp		
Äidinkieli ja kirjallisuus (eri oppimäärät)	neljä kurssia pakollisista kursseista 1–6	neljä kurssia pakollisista kursseista 1–6	8 opintopistettä oppiaineen pakollisia opintoja	Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, <ul style="list-style-type: none"> • suomi • saame • viittomakieli • opiskelijan oma äidinkieli • suomi toisen kielinä • suomi viittomakielisille • romani 	4	Koulutuksen järjestäjä sopii valinnaisista osa-alueista opiskelijan kanssa osana henkilökohtaistamista.
Toinen kotimainen kieli	yksi kurssi A-oppimäärän pakollisista kursseista 1–6 tai B1-oppimäärän pakollisista kursseista 1–5	yksi kurssi A-oppimäärän pakollisista kursseista 1–6 tai B1-oppimäärän pakollisista kursseista 1–5	2 opintopistettä oppiaineen A-oppimäärän tai B1-oppimäärän pakollisia opintoja	Viestintä ja vuorovaikutus toisella kotimaisella kielellä, ruotsi	1	
Vieras kieli (eri oppimäärät)	kolme kurssia A-oppimäärän pakollisista kursseista 1–6 tai kolme kurssia B1-oppimäärän pakollisista kursseista 1–5	kolme kurssia A-oppimäärän pakollisista kursseista 1–6 tai kolme kurssia B1-oppimäärän pakollisista kursseista 1–5	6 opintopistettä oppiaineen A-oppimäärän tai B1-oppimäärän pakollisia opintoja	Viestintä ja vuorovaikutus vieraalla kielellä	3	
	lukion pakollisissa kursseissa ei ole vastaavaa kurssia	lukion pakollisissa kursseissa ei ole vastaavaa kurssia	lukion pakollisissa opinnoissa ei ole vastaavuutta	Toiminta digitaalisessa ympäristössä		
	lukion pakollisissa kursseissa ei ole vastaavaa kurssia	lukion pakollisissa kursseissa ei ole vastaavaa kurssia	lukion pakollisissa opinnoissa ei ole vastaavuutta	Taide ja luova ilmaisu		

	Lukion opetus-suunnitelman perusteet 2003 (33/011/2003, voimaan 1.8.2005 alkaen)	Lukion opetus-suunnitelman perusteet 2015 (60/011/2015, voimaan 1.8.2016 alkaen)	Lukion opetus-suunnitelman perusteet 2019 (OPH-2263-2019, voimaan 1.8.2021 alkaen)	Ammatillisen perustutkinnon yhteiset tutkinnon osat ja niiden osa-alueet (voimaan 1.8.2018 alkaen)		
OPPIAINE					Pakolliset osp	Valinnaiset osp
				Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen, 6 osp		
Matematiikka	kolme kurssia pitkän matematiikan pakollisista kursseista MAA1–MAA10 tai neljä kurssia lyhyen matematiikan pakollisista kursseista MAB1–MAB6	matematiikan yhteinen opintokokonaisuus MAY1 sekä kaksi kurssia pitkän matematiikan pakollisista kursseista MAA2–MAA10 tai kolme kurssia lyhyen matematiikan pakollisista kursseista MAB2–6	matematiikan yhteinen opintokokonaisuus 2 opintopistettä sekä 4 opintopistettä pitkän matematiikan pakollisia opintoja tai 6 opintopistettä lyhyen matematiikan pakollisia opintoja	Matematiikka ja matematiikan soveltaminen	4	
Fysiikka	FY1	FY1	2 opintopistettä oppiaineen pakollisia opintoja	Fysikaaliset ja kemialliset ilmiöt ja niiden soveltaminen	2	
Kemia	KE1	KE1	2 opintopistettä oppiaineen pakollisia opintoja			
				Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen, 9 osp		
Yhteiskuntaoppi	YH1 ja YH2	YH1 ja YH2	4 opintopistettä oppiaineen pakollisia opintoja	Yhteiskunnassa ja kansalaisena toimiminen	2	
----	lukion pakollisissa kursseissa ei ole vastaavaa kurssia	lukion pakollisissa kursseissa ei ole vastaavaa kurssia	lukion pakollisissa opinnoissa ei ole vastaavuutta	Työelämässä toimiminen		
Opinto-ohjaus		OP2	OP2	Opiskelu- ja urasuunnittelun alumiudet	edellyttää numeerista arvosanaa lukiosta	
	lukion pakollisissa kursseissa ei ole vastaavaa kurssia	lukion pakollisissa kursseissa ei ole vastaavaa kurssia	lukion pakollisissa opinnoissa ei ole vastaavuutta	Yrittäjyys ja yrittäjämäinen toiminta		
Liikunta	LI1 tai LI2	LI1 tai LI2	2 opintopistettä oppiaineen pakollisia opintoja	Työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitäminen	2	
Terveystieto	TE1	TE1	2 opintopistettä oppiaineen pakollisia opintoja			
	lukion pakollisissa kursseissa ei ole vastaavaa kurssia	lukion pakollisissa kursseissa ei ole vastaavaa kurssia	lukion pakollisissa opinnoissa ei ole vastaavuutta	Kestävän kehityksen edistäminen		

Liite 4. Yhteisten tutkinnon osien osa-alueiden tunnustaminen

Yhteisten tutkinnon osien (ammattillisen perustutkinnon perusteet voimassa 1.8.2015-31.7.2018) tunnustaminen 1.8.2018 voimaan tulleisiin ammattillisen perustutkinnon yhteisiin tutkinnon osiin, **pakollisten osaamistavoitteiden vastaavuus**. Valinnaisuuksista sovitaan opiskelijan kanssa osana henkilökohtaistamista.

Yhteiset tutkinnon osat (ammattillisen perustutkinnon perusteet voimassa 1.8.2015-31.7.2018)		Pakolliset osaamistavoitteet	Yhteiset tutkinnon osat (ammattillisen perustutkinnon perusteet voimaan 1.8.2018)		
3.1	Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, 11 osp		Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, 11 osp	Pakolliset osaamistavoitteet / pakollisten osaamistavoitteiden vastaavuus	Valinnaiset osaamistavoitteet
3.1.1	Äidinkieli	5	Viestintä ja vuorovaikutus äidinkiellällä, suomi	4	
3.1.2	Toinen kotimainen kieli, ruotsi	1	Viestintä ja vuorovaikutus toisella kotimaisella kielellä, ruotsi	1	
3.1.3	Vieraat kielet	2	Viestintä ja vuorovaikutus vieraalla kielellä	3	
			Toiminta digitaalisessa ympäristössä *)	2 osp: • tunnustetaan 1 osp • suoritetaan 1 osp (tiedon hankkiminen tarkoituksenmukaisista digitaalisista palveluista ja sovelluksista sekä laitteiden käyttämisen kansalaistaitojen edellyttämällä tavalla)	
			Taide ja luova ilmaisu		
3.2	Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen, 9 osp		Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen, 6 osp		
3.2.1	Matematiikka	3	Matematiikka ja matematiikan soveltaminen	4 osp: • tunnustetaan 3 osp • suoritetaan 1 osp (talousmatematiikka)	
3.2.2	Fysiikka ja kemia	2	Fysikaaliset ja kemialliset ilmiöt ja niiden soveltaminen	2	
3.2.3	Tieto- ja viestintätekniikka sekä sen hyödyntäminen *)	1		*)	
3.3.	Yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittava osaaminen, 8 osp		Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen, 9 osp		
3.3.1	Yhteiskuntataidot	1	Yhteiskunnassa ja kansalaisena toimiminen	2	

Yhteiset tutkinnon osat (ammattillisen perustutkinnon perusteet voimassa 1.8.2015-31.7.2018)		Pakolliset osaamis tavoitteet	Yhteiset tutkinnon osat (ammattillisen perustutkinnon perusteet voimaan 1.8.2018)		
3.3.2	Työelämätaidot	1	Työelämässä toimiminen	2	
3.3.3	Yrittäjyys ja yritys-toiminta	1	Yrittäjyys ja yrittä-jämäinen toiminta	1	
3.3.4	Työkyvyn ylläpitäminen, liikunta ja terveystieto	2	Työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitäminen	2	
			Opiskelu- ja urasuunnitteluvalmiudet		
			Kestävän kehityksen edistäminen		
3.4	Sosiaalinen ja kulttuurinen osaaminen, 7 osp	Valinnaiset osaamistavoitteet			
3.4.1	Kulttuurien tuntemus				
3.4.2	Taide ja kulttuuri				
3.4.3	Etiikka				
3.4.4	Psykologia				
3.4.5	Ympäristö-osaaminen				
3.4.6	Osa-alueita kohdistu 3.1.1-3.3.4				
	Suoritettujen tutkinnon osien perusteella tunnustetaan osa-alueilla 3.4.1-3.4.6				

Verkkajulkaisu
ISBN 978-952-13-6751-9
ISSN 1798-8888